

Beszámoló a 2014-ban végzett tudományos munkáról - akkreditált kutatócsoportok számára

1. A kutatócsoport neve:

Városterzési és urbanizációs kutatócsoport

2. A kutatócsoport vezetője:

Kovács Zoltán, az MTA Doktora

3. A kutatócsoport tagjai 2014-ben (FTE hozzájárulással):

név	beosztás	kutatócsoportra eső FTE kapacitás (%)
Egedy Tamás	tud. főmunkatárs	100
Erőss Ágnes	fiatal kutató	30
Karácsonyi Dávid	tud. smts./MTA posztdoktor kutató	40
Kiss Éva	tud. tanácsadó	20
Kovács Zoltán	tud. tanácsadó	80
Sassné Berényi Eszter (2014.09.01.-től)	MTA posztdoktor kutató	100
Szabó Balázs	tud. smts.	80
Tátrai Patrik	tud. főmunkatárs	20

4. A kutatócsoport öt legfontosabb publikációja 2014-ben:

Chen, J. – Chang, K. – Karácsonyi, D. – Zhang, X. (2014) Comparing urban land expansion and its driving factors in Shenzhen and Dongguan, China. *HABITAT INTERNATIONAL* 43: pp. 61-71.

Erőss, Á. – Karácsonyi, D. (szerk.) (2014) Discovering migration between Visegrad countries and Eastern Partners. Budapest: RCAES HAS Geographical Institute, 2014. 233 p. (ISBN:978-963-9545-44-1)

Kovács, Z. – Tosics, I. (2014) Urban sprawl on the Danube: the impacts of suburbanization in Budapest. In: Stanilov, K. – Sýkora, L. (eds.) *Confronting suburbanization: Urban decentralization in postsocialist Central and Eastern Europe*. Chichester: Wiley-Blackwell Publishing Ltd., pp. 33-64. (ISBN:[978-1-4051-8547-9](#))

Kovács, Z. – Hegedűs, G. (2014) Gated communities as new forms of segregation in post-socialist Budapest. *CITIES* 36: pp. 200-209.

Szabó, T. – Szabó, B. – Kovács, Z. (2014) Polycentric urban development in post-socialist context: the case of the Budapest Metropolitan Region. *HUNGARIAN GEOGRAPHICAL BULLETIN* 63:(3) pp. 287-301.

5. A kutatócsoport publikációs mutatói 2014-ben:

1. Impakt faktoros cikkek száma: 3
2. Összesített impakt faktor: 5.249
3. Nem impakt faktoros cikkek száma: 21
4. Egyéb publikációk száma: 19

6. A kutatócsoport három legfontosabb tudományos eredménye (magyarul és angolul, max. 1500 karakter/nyelv):

1. A ingázás térbeli mintázatának elemzése révén feltártuk az urbanizáció legújabb folyamatait Magyarországon az 1990 utáni népszámlálások települési szintű ingázási adatainak segítségével. A lakóhely-munkahely kettősének időben növekvő térbeli szétválása komoly társadalmi, gazdasági és környezeti kihívásokat jelent az ország számára. Ennek feltárása jelentős alapvetési eredmény, amelyre alapozva a jövőben térségi és települési szintű, a versenyképesség fokozását célzó stratégiák lesznek megfogalmazhatóak. *Based on the commuting data of the post-1990 censuses and the analysis of commuting patterns in Hungary current processes of urbanisation were pointed out and explained. The growing spatial separation of jobs and workforce create serious social, economic and environmental tensions in Hungary. New knowledge in the field may contribute to the elaboration of future strategies aiming at fostering local and regional competitiveness.*
2. Az OTKA kutatási projekthez kötődően kérdőíves felmérést végeztünk Budapest és négy vidéki nagyváros (Miskolc, Debrecen, Szeged, Pécs) stagnáló-hanyatló városrészeiben. A kiválasztott 12 városrészben több mint 3000 háztartási kérdőív került felvételezésre. A kérdőívek feldolgozása folyamatban van, az első publikus eredmények 2015 első félévében várhatóak. A kutatás jelentősége, hogy választ ad a megújulni képtelen hazai nagyvárosi negyedek lecsúszásának okaira, egyben lehetőséget kínál új szemléletű várospolitikák megfogalmazására, új típusú városrehabilitációs programok kialakítására. *As part of the OTKA research project a large-scale household survey was carried out in declining neighbourhoods of Budapest and four regional centres (Miskolc, Debrecen, Szeged, Pécs). The survey resulted in about 3000 completed questionnaires in 12 run-down neighbourhoods. Computing of data is underway, first analytical results and publications can be expected in early 2015. This research will provide unique information about the reasons of urban decline and disinvestment in certain neighbourhoods of Hungarian large cities and hence may contribute to the formulation of new urban policies and regeneration programmes.*
3. Feltártuk Budapest társadalmi szegregációjának tér és időbeli változását a foglalkozási csoportok szegregációja alapján. A KSH népszámlálási adatai alapján vizsgáltuk az általunk lehatárolt elemi városrészek (kb. 1600) társadalmi diverzitását, az egyes foglalkozási csoportok térbeli elkülönülésének időbeli változását. A budapesti szegregációkutatás 2001-re vonatkozó eredményeit négy másik várossal vetettük egybe egy nemzetközi szerzői csoport tagjaként (Tallinn, Vilnius, Varsó, Prága). Eredményeinket rangos amerikai földrajzi folyóiratban (*Annals of the Association of American Geographers*, IF: 2.110) jelentettük meg. *Based on the spatial segregation of occupational groups the spatial and temporal dimensions of the socio-economic segregation of Budapest were investigated. Using census data of the HCSO the level of social diversity and its changes within Budapest were analysed based upon discrete territorial units (ca 1600 neighbourhoods). The Budapest results for 2001 were compared with other capital cities of post-socialist East Central Europe (Tallinn, Vilnius, Warsaw and Prague). Research results were published in a top US journal in the field (Annals of the Association of American Geographers).*

7. A kutatócsoport munkáját finanszírozó pályázatok:

- „A poszt-szocialista urbanizáció területi jellemzői Magyarországon” (K 105534) című OTKA projekt. A 2014. évre jutó elnyert támogatás 5,5 millió Ft.

- ESZA („TÁMOP-5.3.6-11/1 valamint TÁMOP-2.4.3.D.3-13/1 és TÁMOP-5.3.8-B-12/1-2012-0001 konstrukciók értékelése” c.) megbízásos munka. A 2014. évre jutó elnyert támogatás 7,9 millió Ft.
- A két éves EASTMIG IVF által támogatott flagship projekt (ID: 31250004) keretében 2014 májusában megjelent az MTA CSFK FTI kiadásában a „*Discovering migration between Visegrad countries and Eastern Partners*” című 233 oldalas projektkötet.
- Belarus in Maps című pályázat (NKM-25/2014, belarusz-magyar akadémiai csere). A támogatás 650 ezer Ft. Az összeg a Budapest-Minszk kötet 2015. májusi bemutatójára a magyar szerzők kiutazását fedezi.

8. A kutatócsoport által beadott pályázatok:

- Sassné Dr. Berényi Eszter sikeresen pályázott a Magyar Tudományos Akadémia Posztdoktori Pályázati Programjában (Témavezető: Kovács Z.). A pályázat eredményeként 2014. szeptember 1. és 2016. augusztus 31. között Sassné Dr. Berényi Eszter a CSFK FTI állományában a Várostérségi és urbanizációs kutatócsoport tagjaként, a kutatócsoport munkatervéhez szorosan illeszkedő dzsentifikációs kutatásokat végez.
- Karácsonyi Dávid sikeresen pályázott a Magyar Tudományos Akadémia Posztdoktori Pályázati Programjában (Témavezető: Kocsis K.). A pályázat eredményeként 2015-2016 során Karácsonyi Dávid „Mapping of Complex Rural Geographical Patterns” címen végez majd kutatásokat.
- Egedy Tamás sikeresen pályázott az MTA CSFK főigazgatói keretből. A támogatás 257 ezer Ft-ját egy Horizon2020 pályázat előkészítésére használja fel.
- Erőss Ágnes partnerként pályázott a krakkói IRM-el az IVF V4EaP Extended Standard Grants alapjához, de a pályázat nem nyert. Címe: “Effectiveness and efficiency of V4 countries’ development aid for Georgia. Models of best practices”
- Kiss Éva OTKA pályázatot nyújtott be (közel 15 millió Ft-os költségvetéssel) a magyarországi falusi települések ipari fejlődése témakörben. A pályázat nem nyert támogatást.
- Tátrai Patrik posztdoktori pályázatot nyújtott be az OTKA-hoz (OTKA-PD). A pályázat időtartama 3 év, a megpályázott összeg 8 millió Ft volt. A tervezett kutatás címe „A bevándorlás és az etnikai szegregáció területi mintázatai Budapesten” volt. A pályázatot az OTKA nem támogatta.
- Szabó Balázs és Tátrai Patrik Small Grant pályázatot nyújtott be a Visegrádi Alaphoz egy nemzetközi kutatócsoport kialakítására, amelynek keretében kurrens választásföldrajzi témákat vizsgálnának. A pályázat elbírálás alatt áll.

8.5. A kutatócsoport hazai és nemzetközi kapcsolatai:

Hazai kapcsolatok:

- Egedy Tamás megbízott előadóként tanított a Budapesti Gazdasági Főiskola Kereskedelmi, Vendéglátó-ipari és Idegenforgalmi Karán (BGF KVIF). Óráit a BSc képzés keretében heti 1+2 óra (1. félév), illetve heti 2+0 (2. félév) időkeretben a Tourismusgeographie–Geographie kollégium keretében, német nyelven tartotta.
- Egedy Tamás 2014 novembere és 2015 januárja között a Településszociológia tantárgy előadójaként részt vett a BGF KVIF által szervezett TDM (Turisztikai Desztináció Menedzsment) szakirányú felnőttképzésben.

- Egedy Tamás 2014 januárjában és júniusában záróvizsga (államvizsga) elnöki teendőket látott el a Kodolányi János Főiskolán. Emellett 2 doktorandusz témavezetését látta el, egy alkalommal volt doktori dolgozat opponense az SZTE-n, illetve egy alkalommal voltam doktori bizottság tagja volt az ELTE-n.
- Kiss Éva a Nyugat-Magyarországi Egyetem, Közgazdaságtudományi Karán oktatott Sopronban. A nappali és levelezős képzés keretében a Gazdaságföldrajz, valamint a Magyarország és nemzetközi turizmusföldrajz c. tárgyak oktatási feladatait látta el. Emellett közreműködött a Széchenyi István DI munkájában (témavezetés, tudományos minősítés), doktori szigorlat és doktori értekezés munkahelyi vitájának volt az elnöke.
- Kovács Zoltán az év során tanított a Szegedi Tudományegyetemen, mindhárom szinten (BSc, MSc, PhD). Törzstagként részt vett az SZTE Földtudományok Doktori Iskola munkájában, és a földtudományi Habilitációs Bizottság munkájában. Emellett több egyetem doktori, ill. habilitációs eljárásában és részt vett.
- Tátrai Patrik a 2014. évi Társadalomföldrajzi Fórum óta folyamatosan tájékoztatja a társadalomföldrajzos doktori védésekről a köztestületi tagokat. Ezáltal az MFT Társadalomföldrajzi Szakosztályának levelezőlistája egyfajta információs fórummá vált.
- Szabó Balázs az ELTE TTK-n három BSc-s és két MSc-s szakdolgozat, ill. diplomamunka témavezetését látta el.

Nemzetközi kapcsolatok:

- Egedy Tamás szervezésében a 4Cities (4cities.eu) nemzetközi program keretében 2014-ben a Bécsi Egyetem Földrajz és Regionális Kutatás Intézetéből 24 hallgató érkezett Budapestre.
- Egedy Tamás 2014. november 8-9-én vendégoktatóként a poznai Adam Miczkiewicz Egyetemen járt és egy európai oktatási modul keretében „Creative economy in Hungary and in Budapest” címen többórás angol nyelvű tudományos előadást tartott graduális és posztgraduális hallgatóknak.
- Eröss Ágnes, Kiss Éva és Kovács Zoltán részt vett az EUGEO 2015. évi 5. kongresszusának Szervező Bizottsága munkájában. A szervező bizottság és a szűkebb körű elnökség az év során rendszeresen ülésezett. A kongresszus az európai geográfia csúcshelyezvénye, a 2015. évi kongresszusnak Budapest lesz a helyszíne, ezért vélhetően nagy hatással lesz a magyar geográfia nemzetközi kapcsolatrendszerének, ismertségének és elismertségének fejlődése szempontjából.
- Egedy Tamás, Eröss Ágnes, Kovács Zoltán és Szabó Balázs konferenciát szervezett 2014. május 22-24. között Budapesten a “GDRI Espaces et Réseaux Urbains” nemzetközi kutatói hálózat tagjai számára. A konferencia résztvevői a poszt-szocialista országok nagyvárosaiban a városi kormányzás legfontosabb kihívásairól tartottak előadásokat, ill. folytattak eszmecserét.
- Kiss Éva az év során két finn kutatót fogadott, akik az aktuális gazdasági és társadalmi folyamatokról tájékoztak, illetve egy francia Ph.D hallgatónak is segített doktori témájával összefüggésben.
- Kovács Zoltán tagként közreműködött EUGEO (az Európai Unió tagállamainak földrajzi társaságait tömörítő) szervezet négytagú végrehajtó bizottságának munkájában.
- Kovács Zoltán és Egedy Tamás megszervezte a ‘Non-agricultural and non-tourism economic industries in rural peripheries of the Visegrad countries’ c. Visegrádi Alap finanszírozta projekt budapesti nyitó értekezletét (2014. szeptember 26.). A négy visegrádi ország kutatócsoportjainak budapesti értekezletén egy közösen készítendő könyv volt a témája, ami a falusi térségekben a nem agrár, ill. idegenforgalmi jellegű gazdasági tevékenységek elterjedésének problematikájára koncentrált.

- Erőss Ágnes és Tátrai Patrik aktív közreműködésével 2014. július 22-23-án Budapestre látogatott Maoz Azaryahu a Haifai Egyetem professzora az MTA CSFK Földrajztudományi Intézet meghívására, a főigazgatói kutatástámogatási projekt keretében. Július 22-én workshop keretében mutatta be a munkáját. Szó esett az intézményi együttműködés megalapozásáról, közös publikálásról és közös kutatási projektek kidolgozásáról.
- Erőss Ágnes és Tátrai Patrik aktív közreműködésével 2014. augusztus 5-6-án Budapestre látogatott Oren Yiftachel a Ben Gurion Egyetem (Beér Seva, Izrael) professzora az MTA CSFK Földrajztudományi Intézet meghívására, a főigazgatói kutatástámogatási projekt keretében. Augusztus 5-én workshop keretében mutatta be a munkáját. Szó esett az intézményi együttműködés megalapozásáról, közös publikálásról és közös kutatási projektek kidolgozásáról.
- Erőss Ágnes és Tátrai Patrik aktív közreműködésével 2014. május 29-én Andrew Taylor a Charles Darwin University (Ausztrália) kutatója előadást tartott az intézetben 'Walkabout Tourism': Is there an Indigenous tourism market in Outback Australia?
- Erőss Ágnes segítette Agnieszka Swigost IVF ösztöndíjas pályázatát és beilleszkedését az intézet munkájába, aki 2014 szeptemberétől két szemesztert tölt az intézetben a krakkói Jagelló Egyetemről (Témavezető: Kertész Ádám).

9. A kutatócsoport távlati tervei, humán- és egyéb erőforrások fejlesztési igényei (max. 1500 karakter):

1. Tovább folytatjuk „A poszt-szocialista urbanizáció területi jellemzői Magyarországon” (K 105534) című OTKA projektet. Az elnyert támogatás 2015. évi költségvetése 5,8 millió Ft. Sassné dr. Berényi Eszter és további két fő fiatal gyakornok bevonásával 2015-ben kérdőíves felmérést hajtunk végre Budapest és a négy vidéki nagyváros megújuló, felértékelődő városrészeiben. A kutatás egyben a három éves futamidejű OTKA projekt zárását is fogja jelenteni. Ennek eredményeként jelentős hazai és nemzetközi publikációk, konferencia szereplések várhatók a témában.
2. A kutatócsoport továbbra is fenntartja élénk pályázati tevékenységét. A csoportból többen is pályázni kívánnak nemzetközi konzorcium tagjaként a H2020 keretében. Emellett többen készülnek OTKA (nemzetközi, hazai) és más (Visegrádi Alap) pályázat benyújtására is. Mindezek révén biztosítottnak látszik a kutatásokhoz szükséges pénzügyi erőforrások előteremtése.
3. A kutatócsoport szinte valamennyi tagja részt vesz az EUGEO 2015 kongresszus szervezésében. A rendezvény várhatóan újabb pályázati és publikációs lehetőségeket kínál, egyben elősegíti a nemzetközi kapcsolatok bővülését mind az egyének, mind kisebb munkaközösségek szintjén.
4. Az év során Szabó Balázs remélhetőleg sikeresen megvédi benyújtott doktori (PhD) disszertációját az ELTÉ-n. Amennyiben erre sor kerül, időszerűvé válik a kolléga átminősítése tudományos munkatárssá.
5. Az év során további rangos (impakt faktoros) nemzetközi publikációkkal és konferencia előadásokkal (pl. AAG) lehet számolni.

Budapest, 2015. január 3-án

Kovács Zoltán sk.